

ANY BALLARÍN

El 8 de febrer de 2013 mossèn Josep Maria Ballarín i Monset va complir 93 anys¹. Josep Genescà, director de Ràdio Puig-reig, s'arribà a Gósol per a felicitar-lo i aprofità per fer-li una entrevista que es va emetre a l'Informe Especial de Ràdio Puig-reig el 15 de febrer. Una més de les moltes que li va fer al llarg de la història d'aquesta Ràdio. L'entrevista, una conversa entre amics, comença repassant els primers anys de Ballarín.

Informe Especial Ràdio Puig-reig 15 de febrer de 2013: Mn. Josep M Ballarín

Josep Genescà/Ràdio Puig-reig: Mossèn Josep Maria Ballarín i Monset neix a Barcelona, el 8 de febrer de 1920; estudia batxillerat als Escolapis i durant la Guerra Civil formà part de la lleva del biberó, fou destinat a Zamora on agafà la tisi i...

De Matadepera a Solsona, i de Solsona a Queralt

Josep M Ballarín: Si senyor... m'explico: a Zamora em van tractar bé, però tenia el tifus, i malalt, vaig anar a Matadepera on vaig tornar a néixer; en sóc fill de rebot, de Matadepera, perquè després de sis anys malalt vaig tornar a néixer.

I de Matadepera, a Solsona.

Abans, quan tenia 26 anys, vaig entrar a l'Oratori de Sant Felip Neri de Gràcia² i els Felipons em van enviar a estudiar Teologia al seminari de Solsona. El 1951 vaig cantar missa i aviat vaig fer de prefecte i formador del seminari durant sis anys més, fins que vaig anar a Queralt.

Que hi va trobar a Queralt?

Un santuari de la marededeu, important, per Berga, però també per fora de Berga. Jo des que era al Seminari tenia contactes amb gent de Barcelona i aquests van començar a pujar a Queralt... i vet-ho aquí!... el bisbe m'hi havia enviat.

El Bisbe Tarancon³?, Per què?.

Si, el bisbe Tarancon. Ell va veure els mètodes pedagògics que jo feia servir a Solsona.

I a Queralt no si va pas trobar sol, el venia a veure tothom...

Jo els rebia i llestos. Alguns m'explicaven coses, altres venien a amagar-se... uns venien a reunir-se, altres a veurem. Hi havia el moviment de l'escoltisme que acampaven i em vaig trobar ficat a la Universitat on vam començar les comunitats cristianes que es van acabar perquè el Tarancón em va dir que no hi anés més.

I el bisbe li va privar?

Si... érem uns tres-cents. Un capellà de Barcelona va anar a veure el bisbe i es va queixar al bisbe Modrego⁴ dient-li que jo li destorbava l'Apostolat. A Modrego li va faltar temps per queixar-se a Tarancón i Tarancón em va dir que em quedés aquí, a casa. Ho vaig fer però vaig agafar uns quants capellans de Barcelona i els vaig dir: "Aquí teniu les Comunitats Cristianes".

I ells van seguir?.

Doncs mira, no ho se, vaig quedar tant desarmat que no ho he sabut mai. Va anar així i no cal amoïnar-se.

Tants anys a Queralt són plens de vivències...

Te'n explicaré una de divertida que té a veure amb els Fets del Palau. Oi, i aquella nit jo ja estava dormint i sento que em tiraven pedretes a la finestra i vaig sortir per una altra finestra i em vaig trobar amb un amic que em portava el Josep Benet. A llavors, jo tenia amagat

un que acabava de sortir de la presó, un comunista, i llavors vaig anar a Barcelona amb Ramon Galí per veure què passava i quan vaig tornar a Queralt vaig veure que hi havia un llençol que penjava del balcó del meu quarto, que volia dir, “alarma”; vam anar a buscar-los per allà el bosc, prop de Sant Joan, i els vam trobar.

Resulta que ens havia denunciat un espia que tenia a casa... la policia va venir a buscar-los, i aquells dos van saltar fora per la porta falsa i es van salvar de miracle, el Josep Benet i aquest altre. A llavors els vam posar en un cotxe, vam anar a Montserrat, vaig trobar al pare Miquel i li vaig dir: “Porto un regalo”, i vam sortir per la porta del jardí, ells dos ja van sortir es van amagar, i mentre els buscaven per Montserrat, i havia uns peons, d’aquells de la cua que es van escapar. El pare Miquel em va dir que em cuidés dels paons i vaig estar dues hores per fer-los entrar, i allà dins hi havia un pilot de gent amagada.

... També es divertida l’anècdota del Franco⁵. Sort en vam tenir que el funicular de baixada es va fer malbé i el ministre va haver de baixar a cul areres; el Franco va voler baixar a peu per poder veure el paisatge i ens vam salvar d’aquesta, je, je, je... El Franco va entrar a l’església i li vaig fer de mestre de cerimònies: li senyalava vagi cap aquí, vagi cap ella, sense enraonar, només assenyalant, i ja està... que hi vols fer!

Era el que tocava fer aleshores

Oh, a més a més aquell home estava fotut!. Bueno, feia boca de peix ja... Va venir perquè era els 50 anys de la Coronació de la Maredeu de Queralt, encara hi havia el Noguera d’alcalde, i un Governador Civil que es deia Ibáñez Freire⁶ i ens vam fer amics; venia per Queralt, i em va dir: “Yo querría hacer un regalo a Queralt que dejara recuerdo de mi paso. ¿Que desea usted?, i jo dic la carretera, i em diu ¿Y no quiere un alta?, i li dic “El altar ja lo haré si tengo carretera. ¿Y no me pide nada más que esto?, i jo li dic “es que es mucho”... i van fer la carretera i a llavors se li va acudir que la inaugurés *El Caudillo*.

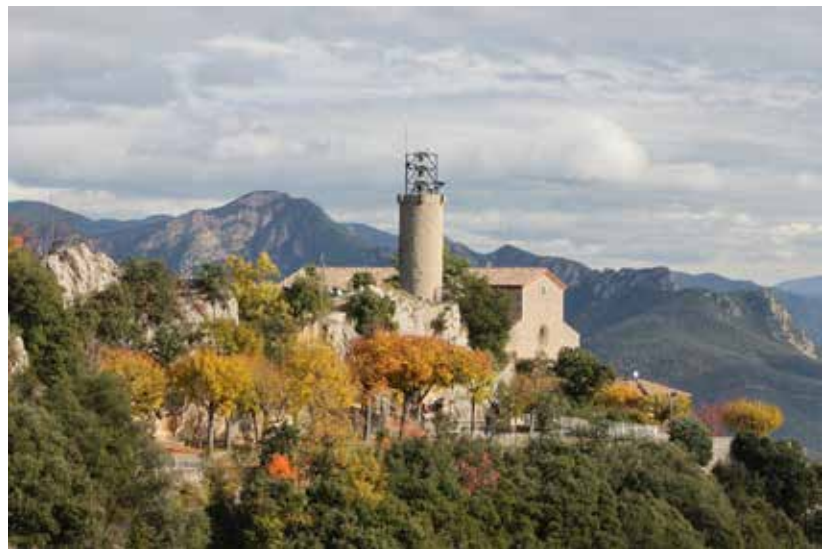
Sort que la va demanar?.

Si... potser encara no la tindriem!

Hi ha alguna altra cosa que vostè aconseguís per Queralt?.

Si, una cosa important i que ha comportat problemes: Queralt era un patrimoni indivís entre l’Ajuntament i el Bisbat, i un per l’altre “la casa sin barrer”. Un dia se’n va encendre la bombeta i vaig trobar a l’alcalde Noguera⁷ i li vaig dir “Escoltí, i si féssim un pacte que seria que la part de l’església és de la parròquia i no del bisbat, i la resta és de vostès, que li sembla?. Em va dir “Això la Iglesia no ho farà mai”. Li dic: “on serà el vespre”, i em diu “Aquí mateix”. Vaig anar a Solsona i em van dir, el dia que vulguin firmen, i a llavors van fer una cerimònia de firmar amb Don Eulalio...

Saps qui era Don Eulalio?... si, home, el notari⁸. I Don Eulalio ho va complicar tant que ja hi vem tornar a arreglar-ho perquè havíem fet un pacte amb el secretari de l’ajuntament que estava bé i acordat. Això em va treure

«El bisbe Deig em va dir que anés a Barcelona a fer el que em vingués de gust i vaig dir, “No Ton, no, me’n vaig a Gósol”, i ja està.»

el maldecap de si l’hotel s’estava ensorrant o no i jo em vaig fer el pis a l’altra banda... i mira després que si uns be que si altres malament ... i em van treure.

Inaudit!. Vostè ho accepta tot.

Ai no, tu!. Que volies que fes?. A més em va treure el Deig bisbe⁹, que érem íntims amics. Em va dir “Hauràs de marxar de Queralt” i li dic diguem el dia i donem audiència i un puro, i llavors el Deig em va dir que anés a Barcelona a fer el que em vingués de gust i vaig dir, “No Ton, no, me’n vaig a Gósol”, i ja està.

Gósol

I a Gósol va trobar una bona casa...

Gósol ha estat per mi una sort, un fet esplèndid, una gent que me’ls estimo, mi trobo bé, son de fiar, són gent de paraula, són més llestos que el Govern, que no costa gaire, i mi trobo bé; mi enyoro

I a Gósol hi troba un mossèn amic, company...

Els pares no em van donar germans i Déu m’ha donat aquest, un fora de sèrie aquest home, i a més a més, no fa soroll: Ramon M Anglerill i Vilar¹⁰. És un cas únic. A més a més al principi a Gósol em miraven malament perquè es pensaven que jo el trauria, vull dir que li trauria protagonisme, però no, no... mira una cosa molt maca. El dia de la Maredeu d’Agost, el pobre Ramon estava molt enfèinat fent misses a totes les parròquies i no arribava a temps a la missa de Gósol, i la directora del cor em va dir que comencés jo. Li dic, “Sinó hi ha rector, no hi ha missa”, i ja està.

«...va venir el bisbe Deig, i van ser felïços; i llavors va arribar el Trasserra i va tornar a fer la vida impossible i ara passa que amb el Novell, els de la meva generació que són els que portaven problemes, ja som vells.»

Ha escrit molts llibres...

Quaranta

I ha escrit molts articles, avui mateix

Que no m'agrada... Ara no puc llegir ni escriure, no hi gipo. El que faig és dicto a la Emilia. La veritat sigui dita, a mesura que anant aprenent a escriure, no m'ha costat massa. M'explico: no hi pateixo gaire escrivint. Però jo no em sento gens escriptor, soc un capellà que escric de tant en tant.

Quan surt un llibre de Mossèn Ballarín la gent s'hi llança.

De vegades si, i de vegades no... El Jaume Huch, sense dir-me res, es va posar a treballar agafant textos meus i ordenar-los, i quan ho va tenir fet, va parlar amb un editor seu i llavors ho han publicat – “Mossèn Ballarín per ell mateix”-. Però em sap greu perquè no és el meu editor qui ho ha fet i a qui jo li havia donat paraula “vostè serà únic”, i ara ja està. La recopilació que ha fet el Jaume Huch està molt ben feta, eh!.

El llibre que va sortir per l'últim Sant Jordi... *Pluja neta bassals bruts. L'actualitat política vista per Mossèn Ballarín*

Mira hi ha uns editors a El Papiol que treballen com uns negres, em van venir a trobar per si volia fer un llibre sobre política. Els hi vaig dir que ho faria de la meua manera. S'ha venut bé, i jo com que no tinc una *pela*, m'ha anat bé.

Mossèn, vos no sou un home de partit, però si que teniu un pensament sobre el país.

Si, jo sóc català i s'ha acabat. No sóc espanyol; la negació em reca perquè les negacions no m'agraden, però jo sóc català i s'ha acabat.

Que en pensa del fenomen de mobilització que estem vivint, amb manifestacions multitudinàries de persones demanant la independència...

Que ha de passar pels polítics... Mira, ja t'ho diré: a Madrid no ens consideren res, a llavors hi haurà un moment que s'haurà de fer una estrebada, anticonstitucional o el que vulguis, i a veure com ho fem. Jo al Mas li tinc confiança, perquè el conec. Hi ha una campanya de desprestigi del Mas, que no hi ha dret, i és un home vàlid. Com el Pujol, com si fos un ximple, quan és el mi-

llor polític que hem tingut al s. XX. M'explico?, i no soc partidista, perquè tinc amics al PSC i a tots, i soc amic del Titot. M'explico?.

I aquesta estrebada com la faran?. Començaran que no els deixaran fer el Referèndum, i a més a més, els nostres polítics, la majoria pensen més en el partit que en Catalunya.

De les seves paraules en dedueixo una falta de confiança en els polítics actuals?.

Absoluta. Els polítics no donen la talla. Insisteixo, no hi poso el Mas i algun altre, i ara no em facis dir mes coses.

Ferran Mascarell, que va intervenir en el FORUM 10 de Ràdio Puig-reig, afirmava que és el poble el que tiba i que els polítics no poden dir que no. Que en pensa vostè?.

Molts polítics volen la independència però no es volen aliar, ajuntar, i aleshores automàticament els de Ciutadans i de... com es diu, els de la Camacho, quedarien aïllats. Són incapaços de fer això aquets païos, eh?... perquè no els agrada el Mas. Que voldrien?, la Greta Garbo de president?... je, je, je... m'ha sortit una morta!.

Costarà molt d'arribar a la independència, però Déu ens guardi de l'endemà, perquè és molt curiós: no tenim coherència de partit però tenim poble. Això no sé si passa a cap altre banda del món. Un poble que fot una reunió de milió i mig, per l'amor de Déu!, saps que vull dir?. I encara estan niny-nany política, si el Mas no és això, si el Mas no és allò altre, si aquest és això... Per l'amor de deu, home, no *futem!*.

Vostè que ha voltat pel món... i ha estat a Madrid...

Madrid està malalt. Té la malaltia típica de la paranoia, la de l'elogi de la grandesa. Són tant insensats que volen que el corredor mediterrani passi per Madrid. Això ja no s'entén. I per exemple, els van fotre una rebolcada per les Olimpíades i a més de preguntar-se perquè havia passat això van fer cunyeta per que l'alcaldesa no sabia anglès. Les Olimpíades sé com van anar perquè hi havia Pasqual Maragall i ho sé tot, he viscut amb ell. Ens van concedir les Olimpíades el Felipe i el Guerra a canvi de no tenir el tren d'alta velocitat de Madrid a Sevilla que havia de ser a Barcelona. Va ser la condició, i ja està bé. A llavors hi ha uns espies per tot arreu del Comitè Olímpic a veure com va la ciutat, com van les botigues,... i és clar, aquests senyors van trobar un dia una cosa que

«Costarà molt d'arribar a la independència, però Déu ens guardi de l'endemà, perquè és molt curiós: no tenim coherència de partit però tenim poble.»

deia Bankia, i m'explico? En el fons a Madrid hi ha una inconsciència brutal.

Mossèn, a Madrid també hi ha la cúpula eclesiàstica molt dominant, mentre que a Roma, sembla que això canvia.

Ens ha arribat un Papa que és un miracle de Déu, que canvia les estructures i que mira la part positiva. Mira, per exemple, de la Immaculada Concepció, tothom et dirà que no tenia pecat, aquest et diu que era plena de gràcia. Et parla en positiu, i a més a més, és jesuïta i té les esquenes guardades. No se aquesta reforma que farà com anirà.

A Madrid ja diuen pestes perquè diuen que és mal educat perquè té al Benet XVI tancat, que no el deixa sortir, i parlen mal d'això. Ara, pel que fa al Rouco, nosaltres som incapaços d'entendre'l...

El Rouco ha fet mal a l'Església.

Sí, es clar.

Creu que l'Església, amb aquest Papa, recuperarà el que ha perdut?.

No, s'ha de tornar a guanyar a poc a poc, i un Papa dura poc. Jo només et diré el que espero d'aquest Papa: tot el que podia donar de bo ho està donant gràcies a Déu, i que a Catalunya tinguéssim bisbes catalans i de tessitura catalana. M'explico? I no dic que siguin catalanistes, però que se sentin del país, que no siguin bisbes d'ocupació, que ja tenim prou esverats als capellans. Que en pensa del fenomen de mobilització que estem vivint, amb manifestacions multitudinàries de persones demanant la independència...

Com va sortir el bisbe Novell es va veure com un trencament...

Ja hi era, i des de feia temps. El trencament entre el bisbe i els capellans més, diguem-ne, representatius, va començar amb el Bascuñana¹¹, que va venir de Ciudad Rodrigo. Era gairebé un subnormal, pobret, i els capellans es van haver d'espavilar per governar sense bisbe. Aleshores va venir un sant baró de les illes, el Montcadas¹², que era un sant baró que ja el van escopir. A llavors va venir el bisbe Deig, i van ser feliços; i llavors va arribar el Trasserra i va tornar a fer la vida impossible i ara passa que amb el Novell¹³, els de la meua generació que són els que portaven problemes, ja som vells.

A més a més, jo mai he fet la punyeta al meu bisbe, mai, m'explico? A més a més, n'hi ha una que no sé si explicar-te per què... Doncs sí. El dia de Sant Xavier, saps que va fer el bisbe?, el va celebrar a qui, a casa. Es va convidar ell i diu pago jo; i va venir el bisbe Trasserra¹⁴, i naturalment va venir el meu rector, i vam fer un dinar de dos bisbes i dos capellans.

I aquesta diferència de criteris, com es defensa en una taula com aquesta?

Amb el Trasserra som amics de fa més de quaranta anys. Quan em van treure de Queralt em va dir si volia anar a Barcelona, que hi tenia un lloc; és de les poques

«Una cosa curiosa... estic més bé a Gósol que a Queralt, i la raó és molt senzilla: hi ha poble. M'explico?»

persones que em van donar la mà. I aquest jove, mira, jo l'aprecio. Potser es fotarà una castanya, però té una bona voluntat, pobret.

El fet d'acostar-se a la Patum, com va fer el salt de Plens, com ho valora?

Ai, si en té ganes que ho faci. A veure, qui li priva? Si el Papa en tingués ganes també la ballaria si fos de Berga, eh! Home, no fotem, que som uns carallots... Semblen velles rondinaires que no s'estan de llufes. Per l'amor de Déu! Tant de bo el pecat més gros que hagi fet aquest xicot com a bisbe sigui haver ballat els Plens, home; m'explico?, no fotem!

El bisbe Novell és tradicionalista...

Crec que pensa que el capellà s'ha de manifestar. Però mai es posarà amb mi per això. A més a més, li vaig dir: jo no et faré la punyeta, estigues tranquil, i si et puc dir una cosa per ajudar-te, te la diré. Però això va separat de la brigada que són anti-bisbe.

El fet d'acostar-se a ell, el separa dels altres?

D'uns quants, sí.

Li dol?

M'ha costat moltes hores de no dormir. El que em traguessin de Queralt no em va fer mal, però sí que me'n va fer els que m'ho van fer. I ara em sap greu perquè se m'ha escapat.

Ja s'està parlant del Centenari de Queralt

No n'he de fer res jo. Allò has estat no hi tornis.

No hi anirà als actes del Centenari de Queralt?

Sí, però vés a saber com estaré jo, falten tres anys. Amb el Barniol¹⁵ som molt amics. Una cosa curiosa... estic més bé a Gósol que a Queralt, i la raó és molt senzilla: hi ha poble. M'explico? A Gósol em trobo totalment acubillat, i per desgràcia el fred, punyeta, no em permet viure-hi sempre. De manera que, marxant de Queralt no hi vaig perdre res. A més a més, hi ha una frase que

surt en el meu llibre que estic escrivint ara que diu: la vida no és com te la donen sinó com te la prens.

Quin serà el tema d'aquest llibre?

Unes memòries que, em nego, a escriure en serio. No he estat mai un home serio.

«La vida no és com te la donen sinó com te la prens.»

Notes

1. Va morir a Berga el 18 de març de 2016.
2. La Congregació de l'Oratori de Sant Felip Neri, en llatí Congregatio Oratorii Sancti Philippi Nerii, és una congregació de sacerdots seculars i de seglars, constituïda com a societat de vida apostòlica.
3. Vicent Enrique i Tarancón (Borriana, Plana Baixa, 14 de maig de 1907 - València, 28 de novembre de 1994). Acabada la guerra civil, després d'haver ocupat els càrrecs d'arxipreste a Vinaròs i Vila-real, amb 38 anys va ser promogut bisbe de Solsona del 1945 fins 1964 que fou nomenat Arquebisbe d'Oviedo fins el 1969, de Toledo fins el 1971 i de Madrid fins el 1983. Entre 1971 i 1981 fou president de la Conferència Episcopal Espanyola.
4. Gregorio Modrego Casaus (El Buste, Aragó, 17 de novembre de 1890 - Barcelona, 16 de gener de 1972) va ser arquebisbe de Barcelona entre 1942 i 1967.
5. Franco va visitar Queralt el 2 de juliol de 1966.
6. Antonio Ibáñez Freire (Vitòria, País Basc 1913 - Madrid 2003) fou un militar espanyol que fou, entre altres càrrecs, governador civil de Barcelona entre 8 de gener de 1963 el 26 de juliol 1966. Fou ministre de l'Interior entre els anys 1979 i 1980.
7. Joan Noguera i Sala (Berga, 2 de juny de 1921 - 11 de gener de 1990), alcalde de Berga entre 1958 i 1979 i diputat provincial.
8. Eulalio Sánchez Martín va ser notari de Berga entre 1939 i 1977.
9. Antonio Deig Clotet (Navàs 11 de març de 1926- Manresa, 12 d'agost de 2003) fou bisbe de Solsona entre 1990 i 2001.
10. Va néixer a la masia de Ferreres d'Olvan el 10 de gener de 1938 i va morir a Berga el 28 de desembre de 2019. Va iniciar els estudis eclesiàstics al Seminari de Solsona l'any 1950 i va ser ordenat prevere el dia 22 de juliol de 1962 a Guardiola de Berguedà. Va servir les parròquies de Palau d'Anglesola, Montpol, Timoneda, Saldes, L'Espà i Maçaners del bisbat de Solsona i com a capellà extradiocesà d'Urgell. des de l'any 1970 a Gósol, des de 1979 a Tuixent, i des de 2004 a Fornols del Cadí, Adraén i la Vansa.
11. José Bascañana i López (Oriola, 30 de desembre de 1905 - 14 de gener de 1979) bisbe de Ciudad Rodrigo i Solsona, entre el 20 maig 1964 i el 19 febrer 1977.
12. Miquel Moncadas i Noguera (Muro, 19 de setembre de 1921 - Solsona, 1989), bisbe de Menorca i de Solsona entre 29 de maig de 1977 i 5 d'agost de 1989.
13. Xavier Novell i Gomà (Montfalcó d'Ossó, 20 d'abril de 1969) fou bisbe de Solsona entre 2010 i 2021.
14. Jaume Traserra i Cunillera (Granollers, 11 de juliol de 1934 - 25 de gener de 2019), bisbe emèrit de Solsona entre el 30 de setembre de 2001 i 12 de desembre de 2010.
15. Ramon Barniol (Avià, 1935 - Berga 2021).

Josep Genescà Baraldés

Director de Ràdio Puig-reig FM